

1

הנפש של פושעי ישראל שבעקבתא דמשיחא. אותם שהם מתחברים באהבה אל עניני כלל ישראל, לארץ-ישראל ולתחית האומה, היא יותר מתוקנת מהנפש של שלמי אמוני ישראל, שאין להם זה היתרון של ההרגשה העצמית לטובת הכלל ובנין האומה והארץ. אבל הרוח הוא מתוקן הרבה יותר אצל יראי ד' ושומרי תורה ומצות, אע"פ שההרגשה העצמית וההתעוררות של כח פעולה בעניני כלל ישראל אינן עדיין אמיצות אצלם, כמו מה שהן אצל אלה שרוח עושים אשר בתוכם מעכר את לבם, עד כדי להתקשר בדעות זרות ובמעשים המטמאים את הגוף ומונעים אור הרוח מלהתקן, וממילא סובלת גם הנפש מפגמיהם. התקון שיבא ע"י אורו של משיח, שיעזור לזה הרבה דבר ההתפשטות של תלמוד רוי תורה וגילוי אורות חכמת אלהים, בכל צורותיה הראויות להגלות, הוא, שיעשו ישראל אגודה אחת, ותתוקן הנפש של היראים שומרי תורה ע"י שלמות הנפש שבפושעים הטובים. ביחש לעניני הכלל ותקות הגשמיות והרוחניות המושגות בהכרה והרגשה האנושית. והרוח של הפושעים והאלה תתקון ע"י השפעתם של יראי ד' שומרי תורה וגדולי אמונה, וממילא יבא לאלה ולאלה אור גדול, והופעת תשובה שלמה תבא לעולם, ואז יהיו ישראל מוכנים לגאולה, והצדיקים העליונים, מארי דנשמתא, הם יהיו הצנורות המאחדים, שעל ידם יעבור שפע אור הנפש משמאל לימין ושפע אור הרוח מימין לשמאל, ותהיה השמחה גדולה מאד, "כהניך ילבשו צדק, וחסידיך ירננו", וזה יהיה בכח אורו של משיח, שהוא דוד בעצמו, שהקים עולה של תשובה, "בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך".

גוי'א - גא'א

שטז

ביה עהיק יפו ת"ו ה' תמוז תרע"ג.

לכבוד ידיני הרב הגאון הגדול פה"ד סוקר"ר חיים ברלין שליט"א

שלוי וברכה.

עטי תרעד בידל למעשה הנבלה אשר נעשתה כעת לאחינו יושבי המושבות. כי אחרי אשר החזק הדבר עד מה, שלא לתן הכשר להגויים, כדי שלא לדחוק את רגלי ישראל המדוכאים ומיוגעים בעינים, ועיניהם תלויות למחיתם ע"י פדיון הענבים, הנה נתת אחרי אשר נגמר הענין בדבר כסוך שאלת השמיטה, שכל עיקרת באה לטובת אחינו בני המושבות, נמצאו חזתרי מחזרת, אשר יעצו בסתר לקנות דוקא מתגויים, ולחזים קרן צרינו, השחוקים על משבתנו, אך שאנחנו בעצמנו רודפים את אחינו בני בריתנו, אי שמים.

אין לשער גדול התרפה החלול השם ועוצם הרשעה שיש בזה, דמי לבכי כסיד ירחמי וכאבי עד לשמים מגיע, מהמצב ואיזה הוא, מהנפילה של תורה ויראת שמים אמיתית שיש בענין זה, ירא נא כבוד גאוננו לתקן את המעוות כפי היכולת, ואת למרדעי, כי חשש גדול מצד ערלה וכלאי הכרם יש בכרמי הגויים, בשנים הללו, יותר ממה שהיה בימים הקדמונים, חזרי אנו מחזקים להשגיח על כרמי אחינו, בשמירת השגחה מעולה, ואיכה זה עתה תהפך השורה, שנקח משל גויים, הנבלי מושבותינו, רק כדי לרדוף עד הנפש את אחינו-בשרנו.

הגני בזה ידיו עז דורשית באה"ר.

חסי אברהם יצחק הי"ק

גוי'א - גא'א אק"א

גוי'א - גא'א

תיח

ביה עהיק יפו ת"ו ח"י אדר תרע"ב.

שלוי וברכה עולמיט, מצור כל עולמיט, לכבוד ידיני רחמים לבכי, הרב המאוהב, כלי תפארת התורה והיראה, וכל פאר מדה יקרה, סוקר"ר ח' חרל"פ שליט"א, והאב"ק שערי חסד בעיקרית ירושתיו.

אחדשה"ט דכת"ר חותם לבכי באה"ר.

התענגתי למקרא דברייקדשו במכתבו-הגלוי, ויחד עם זה המה לבכי בראתי שנמצאו אנשים המצערים את הדרת כת"ר בדברים תחת רדפו טוב, מסבת אמריי קדש אשר הביע בחוברתו הדגולה, אל נא ישים כת"ר חביבי ורחמי את לבבו הסתור לדברים פעוטים כמו אלה, ע"פ רוב עלינו לדעת, שאלה הנסוגים אחור ביחשם לאיש טהור-לב, מצד הופעת רשמי-קודש באר-תורה, הגם אנשים כאלה, שצד-המחשך שבנפשם גורם המעטת-אור גם בנפש הקשורה להם, ובתהדרחקם מעט נותנים הם מקום לאורה יותר בהירה להפיע, וצריך לברך על ריחוק זה בשמחה ליוצר אור ביה, אל ד' יאר לנו, אבל חלילה לנו למעט אף בכל-שהוא את קשרי-האהבה לכל יראי-ד' וחשבי שמו, באיזו מדה שהיא, וגם דילוגם ושנאתם, האפילו שנאתם וקנאתם, מעוררת בנו אהבה וידידות פנימית, המעוררת אחנו לדרוש שלומם וטובתם בכל לב ונפש.

ובעיקר הדבר, האמין לי יקירי, שאלמלי מצאתי מהמשפיעים על חיי הצבור בא"י, כאלה שהם עוסקים בימין המקרכת, יוכל להיות שאנכי דוקא הייתי עוסק בשמאל הדוחה שגם היא צריכה לגופה של מלאכת הקדש אשר להנהלת הצבור, אבל מאחר שמצאתי את הדחיה נהוגה במדה מרובה הנני מוכרח לתבל אותה ע"י הימין המקרכת, וגם זה במדה ידועה ובוהירות הגונה בעה"י, וכל יודעי מכירים שכותני היא בזה לא לשום פני' עצמית ח"ו.

ובענין אגוי'י, תמיד אני מחזק אותה ומחכב את מפעלותי החיוביות, אבל כדבר בנין אה"ק חביבים אנחנו לעזור בלא שום תנאים, ואפילו אם איזה חלק מן המתישבים מתנהג שלא כשורה, בטוחים אנחנו בעה"י שהחלק הכשר וההגון יצמיח את הצמח המבוקש מאת ההשגחה העליונה ליסוד גאולה וישועה, וע"י זה הכל ישובו לבצרן במשך קרוב או גם רחוק, והרשול מסיוע הבנין והקנין של אה"ק הוא ראשית חטאת, לגרום משטמה ודחי' פנימית של הדור השואף לתקומת ישועה ע"פ עמק טבע נשמתו הקשורה בתכן הגאולה באחרית הימים באופן יותר כולט מבדורות הקודמים, ומתוך שאני מכיר תוכן זה יפה, ע"פ השקפת הדעת וע"פ הנסיון, הרבה יותר משאר רבנים שלא באו לידם הבחינות הללו, ע"כ אני עוזר תמיד לבנין ולישוב בעה"י, ורואה אני מזה הרבה דברים של תועלת לחזוק הדת והיהדות בעה"י, ומובן הדבר אם שגם כשבאים רחוקים וכוונים את אה"ק הנני עוזר על ידם בדלות כחי, על אחת כמה וכמה שהנני עוזר בכל אשר תשיג ידי, בשמחה כפולה ומכופלת, אם הכוונים הללו יהיו תמימי דרך ושלמי אמונים בישראל, ואינני משיג בשום אופן טעם ההתנגדות והקנטוריא נגד הנהגתי מאנשים שאינם נוגעים בפניות של כבוד ושל ממון.

אותם החרדים תמימי הלב, אשר מצומק טהרת רוחם התנגדו אל הציונות, הם הם אשר צרפזה והסירו חלק גדול מסיגיה, עד אשר הביאוה בפעולתם השלילית אל המדריגה הזאת שתהיה ראויה להתלבש בלבוש מלכות מעשית, ולא תזרה כולה מרוח בית ישראל. הצד החיצוני שבבנין האומה, כמו הצד החיצוני שבבנין יצירת האדם, וכל החי, בא בהתגלות כחות כאלה. שלא הם הגם בצורתם הזעירה המביאים את תוכן המעולה של החיים לערכו המשוגב, אשר עליו יתיצב כשתופיע כל סגולתו, וכשיחשבו הפועלים החיצונים הללו, שהם הגם הבונים את נשמת החיים, יוצאה ע"י זה כמין מחאה מכאב לב של החשים את האור הגדול של הנשמה, ואת זוהר תפארתה, ובכל זאת אותם הכחות בעצמם הם הם יהיו לבסיסים חזקים להעמיד עליהם את הבנין של החיים המגמתיים. החיים הפנימיים האידיאליים, שכל נפש טהורה אליהם שוקת.

הציונות, בתור תנועה

מרקלמת את היסוד הלאומי של ישראל, היא טובה ונכונה, ויש לה אחרית ותקוה, אבל בתור משגב של האומה כולה לעולם לא תקום ולא תהיה, מפני שביסודה אינה משגת את אור הקודש של חי העולם אשר לנשמת האומה, את רוח אל אמת אשר בקרבה. על כן תעסוק יפה בהשטחים החיצונים של בנין האומה, ומעולם לא תגיץ עד החיים הפנימיים, שבנינם עומד הוא הכן בעד עובדים אחרים, שהם לגמרי מסוג אחרי, והם יצמחו דוקא, מתוך אותה "ארץ ציה" של החרדים אשר התנגדו להציוניות באמת ואמונה, מפני חרדתם התמימה על רוח ד' על עמו על יסוד חייו.

למען יושב האלק

ב. הליכות

"מאמר העורך" ו"דברי-חבר לארגוני-הגער."

חלילה לנו להגדיר בכללה את "האופוזיציה שאינה מבקשת את טובת הארץ אלא עוסקת בחפוש מומים והבלקטתם". ההדרקה הנבואית של דבר ד' אל זכריה: "ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם" - חיונית וקיימת היא לא בלבד ביחסי האישים היחידים, בין אחד לחברו, אלא לא פחות מזה ועל-אחת-כפה-וכפה ביחסי הגופים הצבוריים שבתוכנו. ההדרקה העולמית, שתקמינו וזרוקם לזרקה הדריונו בה במשנתם (אבות פרק א'): "היה דן את כל האדם לכף זכות", - גם גלו לנו את מהות יסודה בדברי התורה שבתוכנו: "צדק תרדף" (שבוועות ל.), ופרשו אותה לנו גם בדגמאות מעשיות (שנת קכו:), - שהיא כוללת את חברנו האדם המתנגד לנו כמו את המקרב והמתאים לנו, אף היא כוללת את הרבים ואת הגופים הצבוריים כמו את האישים היחידים. יוצאים מן הכלל הנה של "כל האדם" הם רק מי שגם יודעים ומקרים לנו כרשעים מקולטים.

ומכאן יש ללמד במדת קל-חומר על העדר והצורך המיוחד של הישרות וחסידות כלפי חלקי-צבורנו אשר במחנה הפנימי, המשפחה אתנו ביסודה של משקמת התורה והמצוה בתקומת ישראל ונחלתו, והמחלק במדה מסוימה של סודי חברה וכיוני תכסיס. "משיבותם של רחוקים אתה למד את סיבותם של קרובים", - ואת התגוננות המחזקת לנו ביחסי-חבר שלנו אל ארגוני-גער המקבילים לעשתנו במחנה הפנימי, של התהוות הנאמנה לך ד' אשר על עמו ופקודת קדשו אשר על נחלת-סגולתו ניב-שפתנו, שיהיה מברך ומסדר, דובר שלום ומישורים, גם לרחוק, על אמת-כפה-וכפה שיהיה בן לשרוב¹⁸, הוא יביא את הרפאה של תשן ושכלול למהלכי חיינו הצבוריים. נקיות-לשוננו, הפתיאקה לנו בהארת התורה ונעם הדרך, לכל צדדינו כלם, אמנם היא תכשיר אותנו להבין ולהורות את נתיבות ישראל וארחות תקומתנו (פסחים ג:). כמו ש"הלשון הוא קולמוס הלב"¹⁹, בן ועל-אמת-כפה-וכפה שהקולמוס, בתורן פראמוטי²⁰ וקביעותו של מעשה הקרב, הוא מתיב אחריות של הורות ונקיות. "המקרב את קרוביו, עליו הכתוב אומר" "תקרא רד' יענה תשוע ראמר תני" - ומסודי דוד נודר תקומם" (יבמות סב: סג.), ישעיה נח(2).

נתרוקמה-נא, ואיש לרעהו וארגון לרעהו נאמר חזק, לענות גם על השקנה בלתי-נעימה שלא בהכרעת-השקפה נגדית אלא בהבנת-הערכה והתגלות-הבקרית והתודית. נרבה-נא קנאת סופרים וחברים להגנינות ועדינות, לביאות הרוח והגוף, לשלמות האישי והתחברותית, לעליה מתמדת במעלות התורה והמצוה, בהצלחת חיינו ובאמתת גאלתנו. נקים-נא דגמאות הנדיות לשפר חסים ולתפארת קשרים, נסו-נא ספוח של חביבות מקבילה והכרה מתאימה ומשכללת, נצמיח ונגדל, בעזר אלהי ישענו, הבוחר בעמו ונחלתו, מלפני ומדרכנו, באמצע-אמן, את ורעי-שלומנו להיות לתהלה ולזכרה סוף לבית-ישראל, ולבנין קוממיותנו.

¹⁸ "ירמיה", שנה י, ג'ליון ג (קל), שקם התשי"ב, עמ' נח